

## Till försvarsutskottet

Försvarsutskottet har genom beslut den 25 november 1999 berett övriga utskott tillfälle att avge yttrande över proposition 1999/2000:30 Det nya försvaret jämte motioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Utrikesutskottets beredningsområde berörs såvitt avser Sveriges säkerhetspolitik, inklusive förmåga att delta i internationella fredsfrämjande insatser, av propositionens hemställanpunkter 1 och 2 (båda delvis). Vidare yttrar sig utrikesutskottet över vissa yrkanden i motionerna 1999/2000:Fö20 (m), 1999/2000:Fö28 (fp), 1999/2000:Fö212 (kd), 1999/2000:Fö311 (mp) samt 1999/2000:U416 (kd).

### 1 Propositionen

#### 1.1 Yrkandena

I *yrkande 1* hemställer regeringen att riksdagen godkänner förslag i fråga om Försvarsmaktens operativa förmåga (propositionens avsnitt 5.2.3, 5.2.4, 5.2.5 och 5.2.6).

I *yrkande 2* hemställer regeringen att riksdagen godkänner förslag till inriktning av Försvarsmaktens framtida organisation (avsnitt 5.3).

#### 1.2 Internationell utveckling och svensk säkerhets- och försvarspolitik (prop. avsnitt 4)

##### *Den internationella utvecklingen*

Regeringen bedömer att inga avgörande förändringar har skett jämfört med läget vid den senaste säkerhetspolitiska kontrollstationen som beslutades av riksdagen våren 1999. Den grundläggande positiva säkerhetspolitiska situationen i Sveriges närområde kvarstår, även om också osäkerheten om Rysslands politiska utveckling består. Under det senaste året har konflikten i Tjetjenien i södra Ryssland förvärrats avsevärt.

Den oroliga situationen på västra Balkan fortsatte under 1999 med en eskalering av konflikten i Kosovo, vilken ledde till ett militärt ingripande av Nato. Efter det att Belgradregimen drog tillbaka sina styrkor från provinsen

har Nato, på uppdrag av FN:s säkerhetsråd, lett den fredsfrämjande styrkan KFOR. Utvecklingen i Kosovo har befast Natos roll som det centrala instrumentet för militär krishantering i Europa. Samtidigt har EU, VEU och Nato beslutat att stärka den europeiska krishanteringsförmågan. Genom att Amssterdamfördraget trätt i kraft har den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken inom EU fördjupats. Krishantering omfattande humanitära och räddningsinsatser samt olika typer av fredsfrämjande insatser är numera en central uppgift för unionen.

#### *Konsekvenser för svensk säkerhetspolitik*

Regeringen bedömer att den senaste tidens internationella utveckling inte givit anledning att ompröva säkerhetspolitikens mål såsom de senast formulerades i den säkerhetspolitiska kontrollstationen våren 1999. Även kontrollstationens bedömning av hoten mot Sveriges säkerhet kvarstår. Jämfört med det kalla kriget är hoten i dag begränsade. Sveriges säkerhetspolitiska ansträngningar bör därför enligt regeringen i högre grad utgå från en vidgad säkerhetssyn. Avgörande för Sveriges säkerhet är att det breda internationella säkerhetssamarbetet fortsätter att utvecklas.

EU:s beslut vid toppmötet i Köln juni 1999 att stärka den europeiska förmågan till krishantering bör få konsekvenser för utformningen av Sveriges totalförsvarsresurser. Regeringen anger också att PFF-samarbetet bör fortsätta att bedrivas på bred front. Vidare är det viktigt att fortsatt utveckla det breda praktiska samarbetet i Östersjöområdet, som ger ett väsentligt bidrag till säkerheten i regionen.

#### *Konsekvenser för svensk försvarspolitik*

Riksdagens beslut om inriktningen för försvarspolitik och om riktlinjerna för totalförsvarets ekonomi är utgångspunkten för regeringens bedömningar, och den internationella utvecklingen under 1999 ger inte anledning att ompröva riksdagens beslut på dessa områden. Verksamheten skall bedrivas och resurserna utformas med en bredare hotbild som utgångspunkt, där invasionshotet inte ter sig realistiskt under de närmaste tio åren. Resurserna skall utformas så att de i ökad utsträckning även kan användas vid internationella fredsfrämjande och humanitära insatser samt för att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar i fred.

Den viktigaste slutsatsen av det senaste årets utveckling är att Sveriges förmåga att bidra till internationella fredsfrämjande insatser behöver stärkas. Kontrollstationen våren 1999 innebar en sådan förstärkning, vilken det nu framstår som än viktigare att snabbare genomföra. Denna förstärkning av vår internationella förmåga bör även ske i enlighet med deklarationen från EU:s toppmöte i Köln i juni 1999, så att vår förmåga till samverkan med EU-länderna vid krishantering förbättras. För att så snart som möjligt kunna stärka vår förmåga att delta i internationella insatser bör sådana åtgärder ges prioritet som bidrar till att stärka vår internationella förmåga framför åtgärder som enbart har betydelse för det nationella försvaret.

Övergången från ett invasionsförsvar till ett insatsförsvar med förmåga till framtida anpassning innebär att totalförsvaret skall innehålla en kärna av moderna förband av god kvalitet. Det svenska försvarets övergång till en mindre men mångsidigt användbar organisation ansluter till en internationell utveckling. Reformarbetet är omfattande och kommer att ta flera år att genomföra.

### **1.3 Behov av operativ förmåga och kompetenser inom det militära försvaret m.m. (prop. avsnitten 5.2 och 5.3)**

Regeringens säkerhetspolitiska bedömning har inte gett anledning att ompröva de fyra huvuduppgifterna för vilka det militära försvarets resurser skall kunna användas. Dessa är:

- försvara Sverige mot väpnat angrepp,
- hävda vår territoriella integritet,
- bidra till fred och säkerhet i omvärlden,
- stärka det svenska samhället vid svåra påfrestningar i fred.

Förmågan att delta i internationella insatser kommer att vara en högt prioriterad uppgift för samtliga delar som ingår i det militära försvaret. Interoperabilitet, dvs. militär samarbets- och samverkansförmåga, utgör ett huvudelement i internationaliseringen. Den tidigare inriktningen mot i huvudsak gemensamma resurser för såväl nationella som internationella uppgifter ligger fast. Målet är att alla operativa insatsförband i princip skall kunna användas för internationell verksamhet.

Regeringen anser att alla operativa insatsförband på sikt skall kunna användas för internationell verksamhet. Avgörande för utvecklingstakten är när resurser kan avdelas, inom vilka områden som efterfrågan kan förväntas bli stor samt inom vilka områden som Försvarsmakten har goda förutsättningar att lämna bidrag.

När det gäller uppgiften att bidra till fred och säkerhet i omvärlden, skall Försvarsmakten ha förmåga att:

- i samverkan med andra länder planera och genomföra fredsbevarande operationer som inledningsvis främst skall kunna ske med markförband, landminröjnings- och sjöminröjningskapacitet, transportresurser och andra specialenheter, företrädesvis i Europa och dess närhet men även globalt,
- i samverkan med andra länder planera och genomföra fredsframtvängande operationer som främst skall kunna ske med markförband i Europa och dess närhet,
- kunna lämna stöd till fredsfrämjande och humanitär verksamhet som främst skall omfatta land- och sjöminröjningskapacitet, transportresurser och andra specialenheter, främst i Europa och dess närhet,
- ha förmåga att i samverkan med andra länder planera, genomföra och delta i övningsverksamhet som skall omfatta såväl mark- som sjö- och flygstridskrafter inom ramen för det säkerhetsfrämjande samarbetet, främst inom närområdet.

- kunna delta i begränsade fredsframtvängande operationer med markförband globalt och
- kunna delta i fredsbevarande operationer med sjö- och flygstridskrafter i vårt närområde.

Regeringen framhåller att erfarenheterna från konflikten i Kosovo understryker behovet av att snabbt stärka Sveriges förmåga att bidra till europeisk krishantering. Möjligheterna bör därför prövas att genomföra ökningen i förmågan till internationella insatser snabbare än vad Försvarsmakten har planerat för. Regeringen har därför givit Försvarsmakten i uppdrag att föreslå åtgärder för att upprätta förmåga att delta i internationella insatser med två mekaniserade bataljoner, samt beräkna kostnaderna för dessa och föreslå motsvarande besparingar inom andra områden. Redovisning skall lämnas den 1 februari 2000.

I avsnittet 5.3 föreslår regeringen vilken inriktning den framtida insatsorganisationen skall ges fram till och med år 2004. Insatsorganisationens utformning och beredskap bör anpassas till de relativt låga kraven på försvar mot väpnat angrepp som ställs i närtid, så att ett tillräckligt stort utrymme kan skapas för långsiktig anpassningsförmåga och förnyelse samt för att öka den internationella förmågan.

#### **1.4 Behov av resurser för internationella uppgifter inom det civila försvaret (prop. avsnitt 7.4)**

I syfte att ha en beredskap för bistånd vid humanitära katastrofer samt medverkan vid inledande återuppbyggnadsinsatser har Sverige utvecklat en rad s.k. insatspaket hos Statens räddningsverk. Insatspaketen skall kunna nyttjas för att stödja FN-organen med olika tjänster. Resurser har under det gångna året prövats i Östtimor. Sverige har också ökat ambitionen vad avser minröjning som ett del av beredskapen för återuppbyggnadsinsatser.

Europeiska rådet beslutade i Köln i juni 1999 att bygga ut och bättre koordinera EU:s och medlemsstaternas icke-militära krishanteringsinstrument. Det är viktigt att EU:s icke-militära krishanteringsförmåga byggs ut utifrån de särskilda fördelar som en organisation inom EU kan medföra.

Inom ramen för totalförsvarets mål att bidra till fred och säkerhet i omvärlden genomför främst Överstyrelsen för civil beredskap en rad internationella förtroendeskapande åtgärder.

Myndigheter i totalförsvaret har också deltagit aktivt i det breddade och intensifierade civila samarbetet inom Partnerskap för fred (PFF).

## **2 Motionerna**

Moderata samlingspartiet framför i partimotion *Fö20 (m) yrkande 4 (delvis)* att samtliga svenska militära enheter bör ha förmåga att delta i fredsframtvängande operationer. Moderaterna menar vidare att antalet markförband och marina förband i Försvarsmaktens föreslagna insatsorganisation är för få för att kunna uppfylla de operativa krav som anges i regeringens proposition.

Moderaterna menar i *yrkande 5* att finansieringen av Försvarsmaktens internationella insatser bör ske över utgiftsområdena 5 och 7, i likhet med de internationella uppdrag som utförs av Räddningsverket.

Folkpartiet liberalerna anser i partimotion *Fö28 (fp)* *yrkande 8* att den av regeringen föreslagna ambitionsnivån för förmåga till deltagande i internationella fredsfrämjande insatser är alltför låg. Det svenska försvaret bör omedelbart ges förutsättningar för deltagande i internationella insatser av en storleksordning två till tre gånger nuvarande ram.

Kristdemokraterna menar i kommittémotion *U416 (kd)* *yrkande 5* att SWERAP bör utökas till en full bataljon med kort beredskapstid. Inte minst erfarenheterna från insatsen i Kosovo har visat nödvändigheten av att utöka den svenska snabbinsatsförmågan. Utgångspunkten bör vara att Sverige skall kunna sända en flexibelt sammansatt snabbinsatsbataljon utomlands inom trettio dagar efter beslut.

I kommittémotion *Fö212 (kd)* *yrkande 8* anser Kristdemokraterna att Försvarsmaktens arbete med att utveckla den internationella samverkansförmågan (interoperabiliteten) bör intensifieras. På sikt bör sådan samverkansförmåga nås att krigsförbanden i den nationella insatsorganisationen kan ingå i Natoleda fredsfrämjande insatser.

I *yrkande 9* framför Kristdemokraterna krav på att målet bör vara att Sverige skall kunna sända en flexibelt sammansatt snabbinsatsbataljon utomlands inom trettio dagar efter beslut. Tillgången till ett sådant förband ökar trovärdigheten till Sverige som truppbidragare och säkerställer att våra förband används på ett effektivt sätt.

I den enskilda motionen *Fö311 (mp)* menar motionären att den svenska snabbinsatsstyrkan SWERAP inte hade förmåga att inleda insatsen i Kosovo så snabbt som förväntades. Riksdagen bör därför formulera kravet att snabbinsatsstyrkan i framtiden skall kunna ställas till FN:s förfogande inom loppet av 30 dagar efter ett beslut.

### 3 Utskottets överväganden

Utskottet instämmer inledningsvis i regeringens bedömning att det senaste årets internationella utveckling inte ger skäl att ompröva den säkerhetspolitiska bedömning som riksdagen lade fast i samband med den senaste försvarspolitiska kontrollstationen våren 1999. Den grundläggande positiva utvecklingen har fortsatt, även om osäkerheten rörande utvecklingen i Ryssland består.

Utskottet ställer sig likaså bakom regeringens ambitioner att ytterligare utveckla och fördjupa Sveriges internationella säkerhetssamarbete.

I närområdet bör Sverige även fortsättningsvis vara pådrivande i det mångfacetterade säkerhetsskapande samarbete som bedrivs bilateralt samt inte minst inom Östersjöstaternas råd samt genom Partnerskap för fred (PFF).

Sverige har också tagit sin del av ansvaret för att bidra till fred och försoning i det f.d. Jugoslavien. Det var därför naturligt att delta med trupp i den fredsfrämjande styrka som Nato på uppdrag av FN:s säkerhetsråd placerat i Kosovo. Inom EU är Sverige en aktiv deltagare i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP), som genom beslut vid toppmötena i Köln och i Helsingfors under det senaste året förstärkts väsentligt. Utskottet ställer sig bakom regeringens uppfattning att utformningen av Sveriges totalförsvarsresurser bör påverkas av besluten att stärka den europeiska förmågan till krishantering.

Sveriges engagemang för FN står fast. Utskottet vill framhålla FN:s särskilda roll för internationell fred och säkerhet. FN:s säkerhetsråd har den viktigaste funktionen i den internationella säkerhetsordningen, och kan enligt FN-stadgan bl.a. besluta om fredsfrämjande insatser, även med våldsanvändning.

Deltagande i internationella fredsfrämjande insatser är en viktig del av den svenska utrikes- och säkerhetspolitiken. Enligt regeringsformen får regeringen besluta om att sända svensk väpnad styrka till annat land efter medgivande av riksdagen, om särskild lag så medger eller om sådan skyldighet följer av internationell överenskommelse som godkänts av riksdagen. Enligt lagen om väpnad styrka för tjänstgöring utomlands skall begäran av FN eller beslut av Organisationen för fred och säkerhet i Europa (OSSE) utgöra den folkrättsliga grunden för svenskt deltagande i en internationell fredsbevarande insats. Deltagande i internationella fredsfrämjande insatser bygger för såväl yrkesofficerare som värnpliktiga på frivillighet.

Då FN saknade förmåga att operativt leda större fredsfrämjande insatser med mandat för fredsframtvängande åtgärder, har Nato, på uppdrag av FN:s säkerhetsråd, kommit att leda de fredsfrämjande insatserna IFOR och SFOR i Bosnien-Hercegovina och KFOR i Kosovo.

Under de senaste åren har FN:s säkerhetsråd tenderat att, i mandat för internationella fredsfrämjande operationer, ge möjlighet till fredsframtvängande åtgärder (s.k. kapitel VII-mandat enligt FN-stadgan). Sådana vida mandat har i förebyggande syfte givits även när parternas samtycke förelegat, t.ex. beträffande Bosnien-Hercegovina efter Daytonöverenskommelsen och i Östra Timor. Samtidigt läggs allt större vikt vid civila resurser vid fredsfrämjande insatser. Sverige har t.ex. i ökad utsträckning bidragit med civilpolis.

Ett särskilt svenskt intresse har varit att fästa uppmärksamheten på behovet av konfliktförebyggande åtgärder. Sverige har bl.a. bidragit i diskussionen genom den av Utrikesdepartementet utarbetade skriften Att förebygga väpnade konflikter.

Utgångspunkten för svenskt deltagande i internationella fredsfrämjande insatser måste enligt utskottets uppfattning vara både efterfrågan på svenska resurser och vår förmåga att effektivt bidra till insatsen. Vilka typer av förband som efterfrågas vid fredsfrämjande insatser bör vara vägledande för dimensionering och utformning av Försvarsmaktens internationella förmåga. Erfarenheterna från Kosovokonflikten visar att Sverige måste stärka sin förmåga att snabbt och med lämpliga resurser medverka i internationella

fredsfrämjande insatser. Utskottet noterar därvidlag att regeringen gett Försvarsmakten i uppdrag att pröva möjligheterna och beräkna kostnaderna för att tidigare än vad myndigheten föreslagit stärka förmågan att delta i internationella fredsfrämjande insatser med två mekaniserade bataljoner eller motsvarande resurser. Regeringen anger som målsättning på lång sikt att flertalet svenska förband skall ha förmåga att delta i internationella fredsfrämjande insatser.

Utskottet konstaterar därvidlag att regeringen föreslår en höjd ambitionsnivå för den svenska internationella förmågan, men att det för närvarande återstår att fastställa hur denna höjda förmåga skall uppnås. Utskottet ser positivt på att regeringen ger hög prioritet åt arbetet att höja Sveriges förmåga och beredskap att delta i internationella fredsfrämjande insatser.

I partimotion *Fö20 (m) yrkande 4 (delvis)* menar Moderaterna att antalet markförband och marina förband i Försvarsmaktens föreslagna insatsorganisation är för få för att kunna uppfylla de operativa krav som anges i regeringens proposition. Moderaterna anser vidare i *yrkande 5* att finansieringen av Försvarsmaktens internationella insatser bör ske över utgiftsområdena 5 och 7.

Folkpartiet framför i partimotion *Fö28 (fp) yrkande 8* att det svenska försvaret bör ges förutsättningar att delta i internationella insatser av en storleksordning på två till tre gånger nuvarande ram.

Utskottet konstaterar därvidlag att ambitionsnivån för Sveriges förmåga att delta i internationella fredsfrämjande insatser har höjts betydligt under de senaste åren. Det svenska deltagandet i fredsfrämjande insatser på olika platser i världen har också givit en betydande erfarenhet. Samarbetet med Nato- och partnerländer i Partnerskap för fred (PFF) har bidragit till att höja vår förmåga att delta i internationella insatser. De Natoleda operationerna i Bosnien-Hercegovina och Kosovo är de mest omfattande som Sverige har deltagit i.

Till de erfarenheter som kan dras av det senaste årets utveckling hör att det finns ett behov att fortsatt stärka vår förmåga att delta i europeisk krishantering, samt att beredskapen för att snabbt kunna igångsätta en insats bör höjas. Riksdagen har tidigare gjort bedömningen, senast i samband med den senaste försvarspolitiska kontrollstationen våren 1999 (1998/99:UFöU1), att det förhållandevis goda säkerhetspolitiska läge som råder för Sveriges del tillåter att relativt sett ökad vikt läggs vid totalförsvarsresursernas bidrag till fred och säkerhet i omvärlden. Den ekonomiska ramen för totalförsvaret för de återstående åren av nuvarande försvarsbeslut har tidigare fastställts av riksdagen (bet. 1998/99:FöU5). På regeringens uppdrag kommer Försvarsmakten inom kort att lämna förslag på hur den internationella förmågan kan höjas ytterligare inom den nuvarande ekonomiska ramen.

Utskottet har tidigare, senast i yttrande 1999/2000:UU1y, behandlat förslag att finansieringen av Försvarsmaktens internationella insatser bör ske över andra utgiftsområden än 6 Totalförsvaret. Utskottet har därvid kommit fram till att nuvarande ordning är ändamålsenlig och att någon förändring i

den av motionärerna förespråkade riktningen ej bör genomföras. Denna bedömning kvarstår.

1999/2000:UU4y

Enligt utskottets mening bör därför motionerna FöU20 (m) yrkandena 4 (delvis) och 5 samt FöU28 (fp) yrkande 8 avstyrkas.

Kristdemokraterna anser i motionerna *U416 (kd) yrkande 5 och Fö212 (kd) yrkandena 9* dels att Försvarsmakten bör ha kapacitet att inom 30 dagar efter beslut kunna sända ett flexibelt sammansatt förband till en internationell fredsfrämjande insats, dels att arbetet med att utveckla den internationella samverkansförmågan bör intensifieras. I *yrkande 8* framförs krav på att arbetet med att utveckla försvarets internationella samverkansförmåga bör intensifieras, så att samtliga krigsförband i den nationella insatsorganisationen kan ingå i Natoleda fredsfrämjande insatser.

Motionären bakom *Fö311 (mp)* anser att riksdagen bör formulera kravet att snabbinsatsstyrkan i framtiden skall kunna ställas till FN:s förfogande inom loppet av 30 dagar efter ett beslut.

Utskottet konstaterar i sammanhanget att Försvarsmakten fortsätter att utveckla den internationella samverkansförmågan. Det främsta verktyget är den fördjupade planerings- och översynsprocess (s.k. PARP) som bedrivs inom ramen för Partnerskap för fred (PFF). Att Natostandard och -metoder används som utgångspunkt är naturligt mot bakgrund av att dessa används vid de allra flesta internationella fredsfrämjande insatser, även de som leds av FN. I stort sett samtliga delar av Försvarsmaktens organisation deltar i PARP-processen, vilket är ett resultat av ambitionen att flertalet förband på sikt skall ha internationell samverkansförmåga.

Utskottet instämmer likaså i regeringens åsikt att Sveriges förmåga att snabbt och med resurser som efterfrågas kunna delta i internationella fredsfrämjande insatser måste förbättras, samt att inriktningen skall vara att en styrka kan sättas in någon månad efter beslut. Erfarenheterna från insatsen i Kosovo har understrukt behovet av att förbättra beredskapen att snabbt kunna sätta in ett förband. Utskottet noterar att Försvarsmakten fått i uppdrag att ge konkreta förslag på hur den internationella insatsförmågan kan höjas ytterligare. Utskottet utgår från att regeringen i lämplig form redovisar vilka åtgärder den avser vidta för att höja Försvarsmaktens internationella förmåga och beredskap. Huruvida nuvarande lagstiftning bör anpassas till de höjda ambitionerna för internationell förmåga och beredskap är i sammanhanget av särskilt intresse. En annan aktuell fråga är om en hög beredskap för internationella insatser liksom tidigare skall upprätthållas genom en särskild snabbinsatsstyrka.

Med vad ovan anförts anser utskottet att motionerna *U416 (kd) yrkande 5, Fö212 (kd) yrkandena 8 och 9 samt Fö311 (mp)* kan besvaras.

På utrikesutskottets vägnar

*Viola Furubjelke*

I beslutet har deltagit: Viola Furubjelke (s), Göran Lennmarker (m), Berndt Ekholm (s), Lars Ohly (v), Holger Gustafsson (kd), Bertil Persson (m), Liselotte Wågö (m), Carina Hägg (s), Agneta Brendt (s), Murad Artin (v), Jan Erik Ågren (kd), Sten Tolgfors (m), Marianne Andersson (c), Karl-Göran Biörsmark (fp), Marianne Jönsson (s) och Birgitta Ahlqvist (s).

## Avvikande meningar

### 1. Regeringens säkerhetspolitiska bedömning

Göran Lennmarker, Bertil Persson, Liselotte Wågö och Sten Tolgfors (alla m) anför:

Moderaterna delar inte regeringens säkerhetspolitiska bedömning. Vi är inte beredda att inteckna nedgången i rysk militär förmåga på samma sätt som regeringen gör i sin proposition. Det är ett misstag att ta en god säkerhetspolitisk utveckling för given. Osäkerheten är alltså det dominerande draget i utvecklingen i vårt närområde.

### 2. Försvarsmaktens operativa förmåga

Göran Lennmarker, Bertil Persson, Liselotte Wågö och Sten Tolgfors (alla m) anför:

Antalet markförband och marina förband i Försvarsmaktens föreslagna insatsorganisation är för få för att kunna uppfylla de operativa krav som anges i regeringens proposition. För att uppnå dessa krav skulle för markstridskrafterna behövas bland annat två divisionsledningar med stödförband och tillgång till ett antal bataljonsstridsgrupper eller sammansatt brigad, samt tio brigadförband varav en brigadledning för en nordisk brigad. För de marina förbanden skulle detta innebära bland annat tre ytfartygsflottiljledningar, varav en flottiljledning för en internationell sjöstyrka, med fyra ytfartygsdivisioner.

Göran Lennmarker, Bertil Persson, Liselotte Wågö och Sten Tolgfors (alla m) anför:

Internationella uppdrag är en verksamhet vars kostnader inte hör omedelbart samman med kostnaderna för landets försvar. Driftskostnaderna för förband i internationell verksamhet bör därför ske samlat över utgiftsområde 7 under rubriken Fredsfrämjande verksamhet.

### 4. Försvarets förmåga att delta i internationella insatser

Karl-Göran Biörsmark (fp) anför:

Under Unprofor-insatsen och därefter den Nato-ledda IFOR-insatsen i Bosnien hade Sverige tillsammans med mindre kontingenter i Kroatien och Makedonien en betydligt större numerär närvaro i det forna Jugoslavien än vi därefter haft inom ramen för SFOR i Bosnien. Regeringen har av rena budgetskäl kraftigt minskat den svenska internationella närvaron i västra Balkan. Folkpartiet liberalerna menar att det har saknats grund för detta. De lokala behoven har inte minskat. Särskilt påtagligt framstod denna budgetrestriktion när den svenska KFOR-insatsen krävde att den svenska SFOR-kontingenten togs hem i förtid. Våra nordiska grannländer har relativt sin befolkning alla en högre förmåga till internationella insatser än vad Sverige tycks ha.

Folkpartiet menar vidare att det var oacceptabelt att insatsen i Kosovo tog över ett halvår att få på plats. Detta är uttryck för en bristande förmåga hos Försvarsmakten att i tid planera och förbereda deltagande i internationella fredsfrämjande insatser. I fallet Kosovo är det särskilt allvarligt mot bakgrund av att insatsen kunnat förutses sedan sommaren 1998.

Mot denna bakgrund bör det svenska försvaret så snart som möjligt ges förutsättningar för internationella insatser av en storleksordning på två till tre gånger den nuvarande. Folkpartiet konstaterar att utrymme för detta saknas inom den ram för försvarsbeslut som regeringen och Centern nu föreslagit. Det är inte acceptabelt att som propositionen endast uttala önskemål och begära ytterligare underlag för att kunna bedöma förutsättningarna för ökade internationella insatser.

|                                                                                                                       |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Till försvarsutskottet .....                                                                                          | 1  |
| 1 Propositionen .....                                                                                                 | 1  |
| 1.1 Yrkandena .....                                                                                                   | 1  |
| 1.2 Internationell utveckling och svensk säkerhets- och<br>försvarspolitik (prop. avsnitt 4) .....                    | 1  |
| Den internationella utvecklingen .....                                                                                | 1  |
| Konsekvenser för svensk säkerhetspolitik .....                                                                        | 2  |
| Konsekvenser för svensk försvarspolitik .....                                                                         | 2  |
| 1.3 Behov av operativ förmåga och kompetenser inom det<br>militära försvaret m.m. (prop. avsnitten 5.2 och 5.3) ..... | 3  |
| 1.4 Behov av resurser för internationella uppgifter inom det<br>civila försvaret (prop. avsnitt 7.4) .....            | 4  |
| 2 Motionerna .....                                                                                                    | 4  |
| 3 Utskottets överväganden .....                                                                                       | 5  |
| Avvikande meningar .....                                                                                              | 9  |
| 1. Regeringens säkerhetspolitiska bedömning .....                                                                     | 9  |
| 2. Försvarsmaktens operativa förmåga .....                                                                            | 9  |
| 3. Finansiering av internationella insatser .....                                                                     | 10 |
| 4. Försvarets förmåga att delta i internationella insatser .....                                                      | 10 |